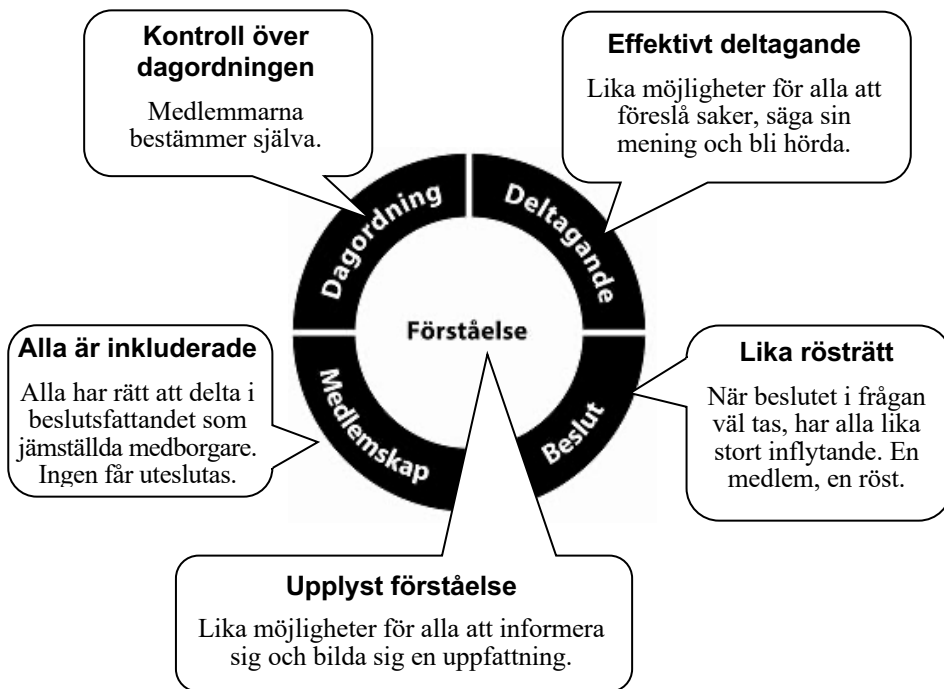

C. Hur får man till en demokratisk process?

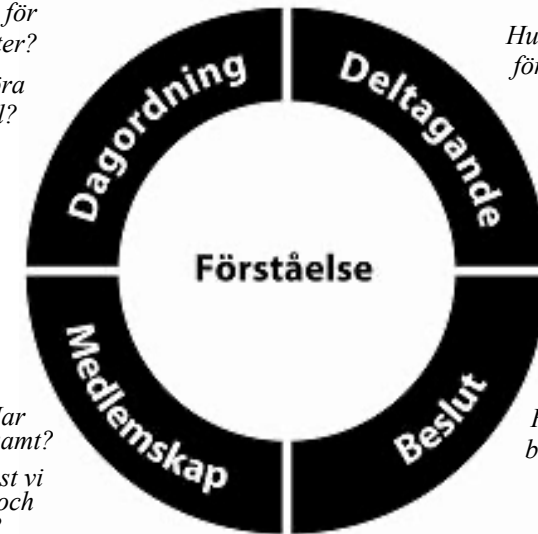
Från det att några kommer på att de har något gemensamt tills de har snackat ihop sig, fattat beslut och fått saken gjord kan det ta rätt lång tid. Vare sig det går på en timma eller tar ett år, kan processen indelas i 4 faser, illustrerade i livbojen ovan.

Oavsett om det rör sig om en arbetsplats, en idrottsförening eller ett land, så måste en helt demokratisk process uppfylla fem krav: *Medborgarskap för alla, Kontroll över dagordningen, Effektivt deltagande, Lika rösträtt* och *Upplyst förståelse*.

Vad har vi för befogenheter?

Kan vi göra det vi vill?

Hur går vi till väga för att nå fram till ett beslut?

Vilka är vi? Har vi något gemensamt?

Varför är det just vi som sitter här och inga andra?

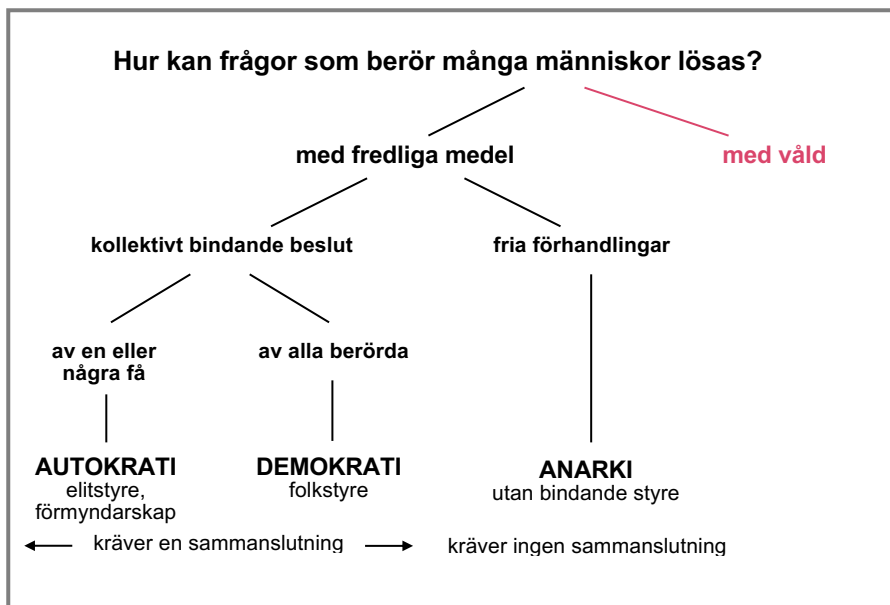
Hur går själva beslutsfattandet till?

Demokratis ABC

Det fattas dagligen beslut i alla möjliga sammanhang som många berörs av. När bör den processen vara demokratisk? Eller mer konkret:

- Vilka är alternativen?
- När är det läge för just demokrati? Vilka grundbultar bygger man då på?
- Hur får man till en demokratisk process?

A. Vilka är alternativen?

Denna schematiska modell av vilka alternativa styrformer det finns att välja mellan lanserades av Aristoteles för snart 2 500 år sedan. Angreppssättet har i våra dagar vidareutvecklats till en generell teori av Robert A. Dahl i *Demokratien och dess antagonister*, Ordfront 1999 (pocket 2002).

En huvudpöäng med denna modell: beslut fattade på demokratisk väg måste äga rum inom ramen för en sammanslutning. Utan en gemenskap, ingen demokrati.

Även fåväldet eller förmyndarskapet bygger på en sammanslutning men där kan inte alla berörda delta i besluten – varken direkt eller indirekt.

B. När är det läge för demokrati?

Autokratin eller förmyndarskapet bygger sitt existensberättigande på att det finns en elit som är mer kvalificerad än andra att fatta de gemensamma besluten.

I vilka frågor bör man över huvud taget ge sig in på att fatta kollektivt bindande beslut? När är den personliga friheten så viktig att *anarki* – ett system utan något bindande gemensamt styre alls – är att föredra?

Demokrati är en medelväg, präglad av maktodelning, som bygger på följande grundbultar:

1.

Det finns en sammanslutning som har makt att fatta beslut i vissa frågor.

Gemenskap

2.

Där har alla lika värde. Vars och ens intressen förtjänar lika hänsyn.

Lika hänsyn

3.

Var och en betraktas som vuxen nog att bäst själva bedöma sina intressen.

Självständighet